

ÜHISPROJEKT NOORED SOHU

Tegevuste eesmärk

Vajadus paremini tundma õppida Virumaa Koostöökogu piirkonna soid, neid uurida ja võtta kasutusele uute turismiobjektidena. Koostada kolme soo ja raba kaardid koos matkamarsruutidega, trükkida liikplokk-kaardid ja paigutada soo serva infotahvlid. Anda piirkonna noortele teadmisi ja praktilisi oskusi soo ökosüsteemis retkejuhina töötamiseks.

Planeeritud tegevused

Kohtumised RMK ja keskkonnaametiga töötajatega – matkaraja idee ja teostuse tegemiseks.

Kohtumine kaardimaterjali koostajaga – 3 soo liimplokk-kaardid
Infotahvlite valmistamine

Talgupäev soos infotahvlite paigaldamiseks

Retked sohu koos noortega (Eestimaa Looduse Fond ja Alutaguse Matkaklubi)

Soos liikumiseks käsi GPS seadme soetamine

Suur matkapäev soos (Sonda Arenduskoolituskeskus)

Projekti lõpetamine – tulemuste tutvustamine huvilistele

NOORED SOHU

**Koostöös RMK ja
Keskkonna-
ametiga**

Virumaa Südames

3 sood

**Retked sohu koos
noortega ja
piirkonna
huvilistega**

**MTÜ VIRUMAA
KOOSTÖÖKOGU
ÜHISPROJEKT**

Projekti partneriteks Valdus
OÜ ja Sonda vallavalitsus
(peale haldusreformi
Lüganuse vallavalitsus)

Sirtsilooduskaitsealal (6841 ha) on kõrge väärtusega sood ja metsad. Sirtsilooduskaitsealal on raskesti läbitavaid õõtsikuid, [älve-](#) ja [laukarohket raba](#). Soostiku serva rajatud kuivenduskraavid muudavad soo looduslikku veerežiimi, selle leevendamiseks toimub kaitsealal 2017-2020 a. osade kraavide sulgemine.

Elustik: Soos ja seda ümbritsevates metsades elab lendorav (*Pteromys volans*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*) kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*) ja mitmed teised haruldased liigid. Lagedal rabal pesitsevad kaitsealused linnud, nagu rüüt (*Pluvialis apricaria*).

Pärandkultuur:

Talvel, kui pakane sillutas sood ja veekogud, liiguti sihtpunktidesse otse, üle külmunud pinnase. Nii kulges üle Sirtsilooduskaitsealal Kesk-Eestit ja Peterburi ühendav „Viru tee“, mis on looduses praegugi märgatav. [Kalevipoeg](#) vedas laudu üle Sirtsilooduskaitsealal. Käimine olnud aga väga raske, vesi aina visanud sirtsu jalgade alt üles ja Kalevipoeg lausunud: "Mis sa, soo, sirtsutad, vaata, kui künnan su üles!"

Eestimaa Looduse Fond Aseri Keskkooli noortega Sirtsilooduskaitsealal

Uljaste maastikukaitseala (637,6 ha) on loodud Uljaste järve, oosi ja mõhnastiku, soo ja metsade kaitseks. Kaitseala kuulub osaliselt üleeuroopalisse kaitsealade võrgustikku Natura 2000.

Uljaste järv (64 ha, sügavus kuni 6,4 m) on allikate rohke umbjärv. See on jäänuk kunagisest jääajajärgsest suuremast veekogust.

Uljaste soo ümbritseb järve lääne ja lõuna poolt, siinses rabamaastikus paiknevad pruuniveelised Väike Uljaste ehk Mädajärv, Laukajärv ja mineraalse saarega Saarjärv.

Pikk ja kitsas **Uljaste oos** embab järve kaarekujuliselt põhja ja ida poolt. Oosi kõrgus jalamilt on 22 m. Oosil ja sellega liitunud mõhnastikul kasvab vana väärtuslik mets. Uljaste oos on Ida-Virumaa kõrgeim looduslik tipp - 95,2 m üle merepinna.

Elustik. Uljaste järv on kasvukohaks mitmetele haruldastele taimeliikidele: vesilobeelia (*Lobelia dortmanna*), järv-lahnarohi (*Isoetes lacustris*), väike vesiroos (*Nymphaea candida*) ja valge vesiroos (*Nymphaea alba*). Kaladest elavad järves ahven, särg, linask, koger, haug, latikas jt. Uljaste piirkonna vanad metsad on koduks haruldasele lendoravale.

Kultuuripärand. Muistendi järgi on Uljaste järv oma praegusesse asukohta rännanud. Kuulus Vene emigrandist luuletaja Igor Severjanin nimetas järve hellitavalt Baikali miniatuuriks. Soos on II maailmasõja ajal all kukkunud lennuk.

Uljaste matkarada on 4,8 kilomeetri pikk. Puudel kollase värviga tähistatud rada kulgeb enamjaolt mööda oosi.

Uljaste järv

Kestla ehk Rannu soo (645 ha) on osa **Aseri Maastikukaitsealast**. **Kestla soo** on kogu ümbruskonna veerežiimi stabiliseeriv magevee reservuaar. Soo moodustab piirkonna ainsa rohekoridori, mida mööda metsloomad pääsevad liikuma Alutaguse laante ja rannäärsete metsade vahel. Kaitsealal on mitmete kaitsealuste liikide elupaik. Raba läänepoolse osa keskel tõuseb põhjavesi allikana soopinnale. **Endisest järvest** tekkinud soos on ligi 6 m paks turbakiht. Turvast kaevandati ligi 41 ha suurelt, sood poolitavalt turbaväljalt, mis jäeti üle 30 aasta tagasi maha. Soo loodusliku veerežiimi ja taimestiku taastamiseks suleti osa kraave tammide abil 2011–2013 a. ja eemaldati osa puid. Soos saavad kokku 4 küla - Kestla, Koogu, Rannu ja Kõrkküla piirid

Projekti tulemusena valmisid kolme soo kohta liimplokk-kaardid, kus ilutseb ka sisuline info. Tänu kaardimaterjalile sai valmistatud ka infotahvlid, mis talgute raames paigaldati. Projekti raames ei õnnestunud saada keskkonnaametiga kokkulepet matkaraja tähistamiseks, antud tegevus jäi ära, arvati, et selle tegevusega hakkame masse sohu vedama ja rikume puutumatu looduse ära. Projekti raames toimusid õppekäigud sohu, mille raames tutvustati retkejuhtide tööd, kuidas käituda grupiga soos, mida märgata ja orienteerumine käsi GPS seadmega – loodame, et noortele sai tekitada huvi retkejuhi töö vastu ja samas on võimalik kaasata meie Virumaa Süda tegevustesse juba teadlikke noori retkejuhte.